

Základy mobilních systémů a GSM

Lekce 6

GSM

VOŠ a SPŠE Olomouc
Ing. Jiří Burda
www.mobilnisystemy.cz

Generace mobilních systémů

- **0. generace** - před rokem 1980
- **1. generace** (NMT) – začátek 80. let
  - buňková struktura
  - analogové systémy
  - zaměřeny na přenos hlasu (data v omezené míře)
- **2. generace** (GSM) – začátek 90. let
  - digitální systémy
  - přenos dat malou rychlostí (9,6 kbit/s)
- **2,5. generace** (GPRS, EDGE) – konec 90. let
  - vylepšení (paketová data) a urychlení datových přenosů
- **3. generace** (IMT 2000, UMTS) – začátek 21. století
  - vysokorychlostní datové přenosy (2 Mbit/s)
  - měl to být jednotný celosvětový systém

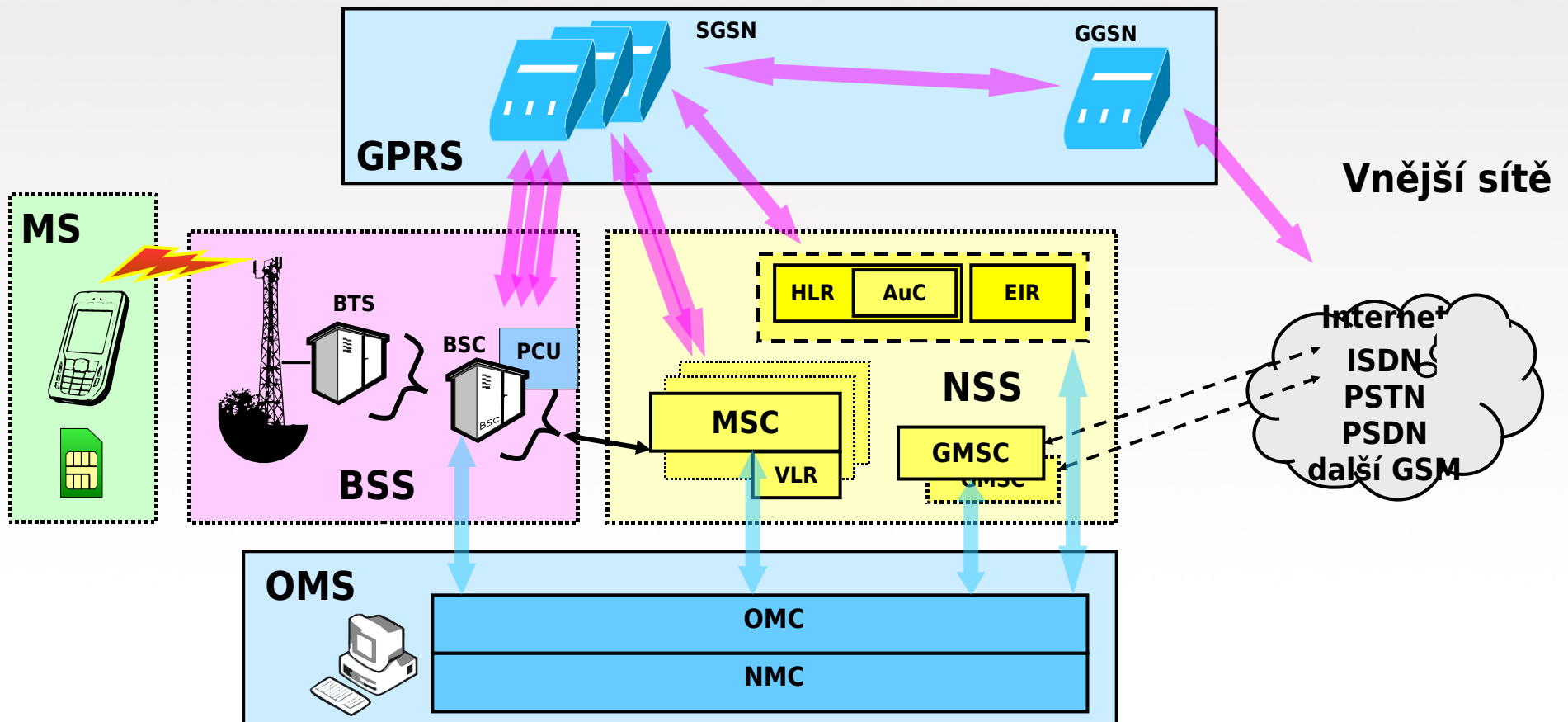
- **High-Speed Circuit-Switched Data** – vysokorychlostní data se spojováním okruhů
- Vylepšení GSM-CSD (Circuit Switched Data – data s přepojováním okruhů), které dosahuje rychlosti pouze 9,6 kbit/s
- Princip:
  - **redukce kanálového kódování** » zvýšení rychlosti na 14,4 kbit/s tj. +50%
  - **spojování slotů** (až 4) pro jednoho uživatele
- Bitové rychlosti až $4 \times 14,4 = \mathbf{57,6 \text{ kbit/s}}$
- Platí se za čas
- Mezi operátory poměrně málo rozšířené (v ČR O2)

- **General Packet Radio Service** – všeobecná paketová rádiová služba (release 97)
- Vylepšení GSM o paketový způsob přenosu dat
- Princip:
  - **redukce kanálového kódování** » zvýšení rychlosti na 20 kbit/s tj. více než dvojnásobek
  - **spojování slotů** – sloty sdílí více uživatelů
  - **paketový způsob přenosu** – sloty sdílí více uživatelů
- Platí se za přenesená data (ne za čas)
- Bitová rychlost až $4 \times 20 = \mathbf{80 \text{ kbit/s}}$
- V ČR všichni operátoři

Kódové schéma	Rychlost [kbit/s]
CS-1	8,0
CS-2	12,0
CS-3	14,4
CS-4	20,0

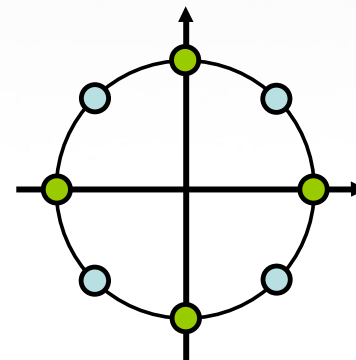
Architektura GPRS sítě

- **PCU (Packet Control Unit)** – plní funkci BSC pro data
- **SGSN (Serving GPRS Support Node)** - „router“ v GPRS síti
- **GGSN (Gateway GPRS Support Node)** – brána do dalších sítí

- Enhanced Data Rates for GSM Evolution – vylepšení datových rychlostí pro GSM
- Princip zvýšení rychlosti:
  - redukce kanálového kódování podle kvality signálu
  - použití modulace s vyšší spektrální účinností » **8-PSK**
- Dvě části:
  - **ECSD (Enhanced Circuit Switched Data)** – zvýšení bitové rychlosti pro komutované spoje – většina operátorů neimplementuje
  - **EGPRS (Enhanced GPRS)** – zvýšení bitové rychlosti pro paketové spoje (GPRS)
    - downlink až 200 kbit/s
    - uplink až 100 kbit/s

Kódová schémata EDGE (EGPRS)

Kódové schéma (MCS)	Bitová rychlost (kbit/s)	Modulace

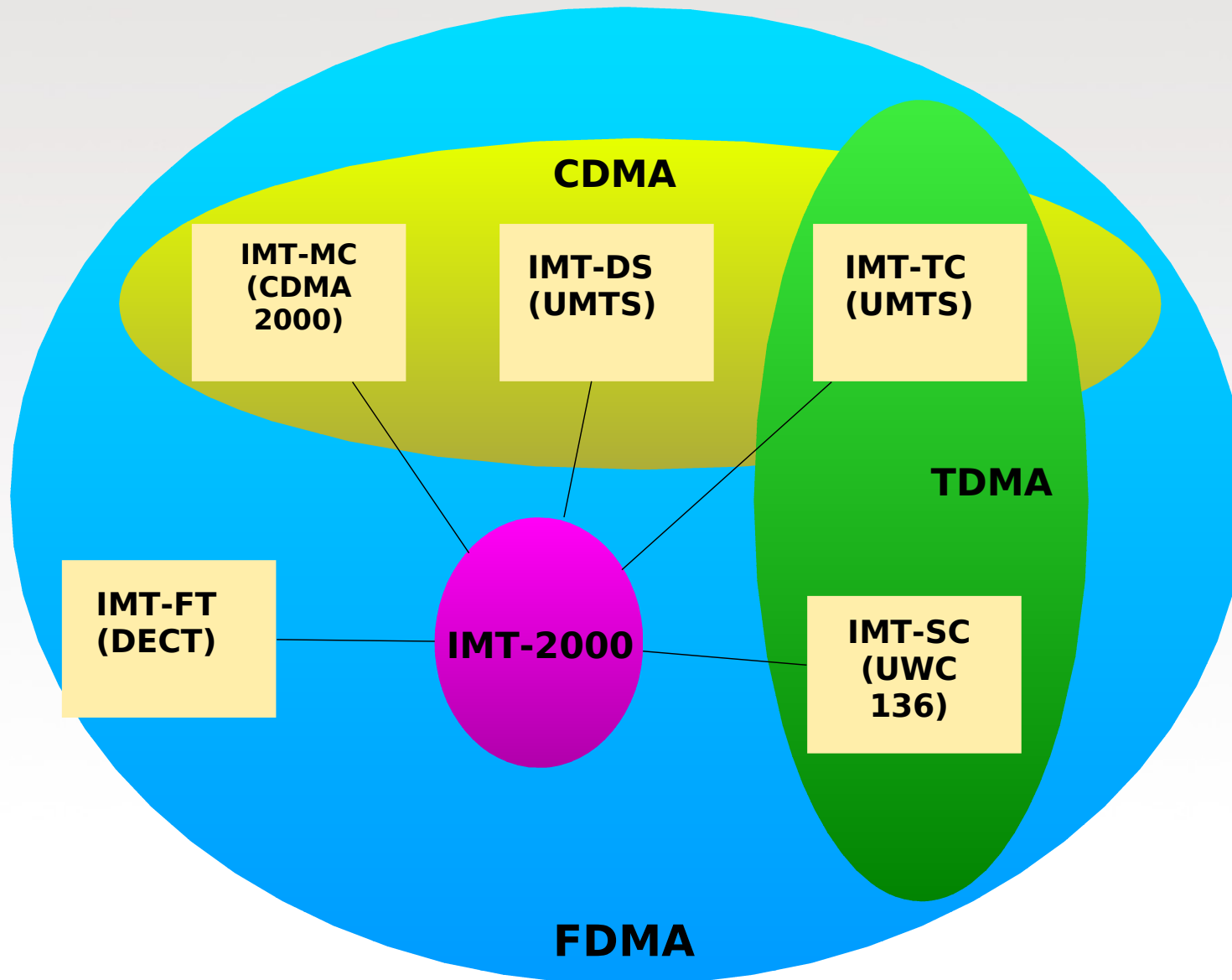
MCS-1	8,8	GMSK
MCS-2	11,2	GMSK
MCS-3	14,8	GMSK
MCS-4	17,6	GMSK
MCS-5	22,4	8-PSK
MCS-6	29,6	8-PSK
MCS-7	44,8	8-PSK
MCS-8	54,4	8-PSK
MCS-9	59,2	8-PSK

- International Mobile Telecommunications 2000
  - kolem roku 2000
  - v pásmu 2000 MHz
  - bitové rychlosti 2000 Mbit/s
- Standard ITU (Mezinárodní telekomunikační Unie)
- 5 návrhů:
  - IMT-DS Direct-Sequence: W-CDMA a UTRA-FDD (**UMTS**)
  - IMT-MC Multi-Carrier: CDMA2000 následník 2G CDMA (IS-95)
  - IMT-TD Time-Division: TD-CDMA a TD-SCDMA, které jsou v **UMTS** označeny UTRA TDD-HCR a UTRA TDD-LCR
  - IMT-SC Single Carrier: UWC nejlepší implementace EDGE
  - IMT-FT Frequency Time: DECT
- 6. návrh: WiMaX

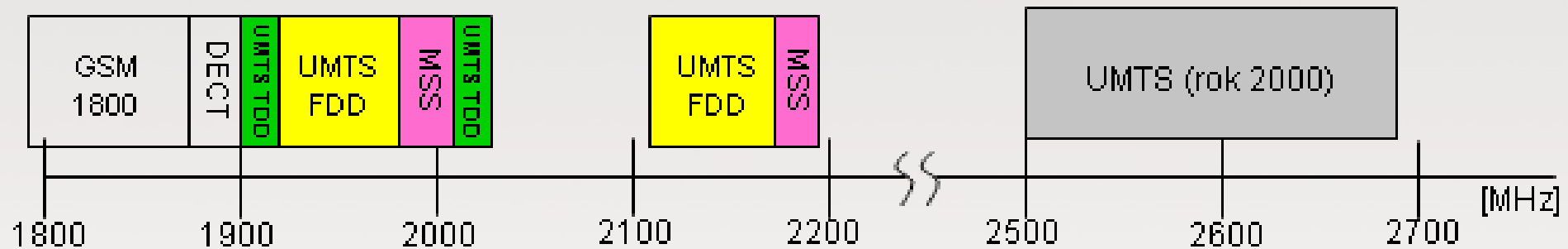

Technologie IMT-2000

- **Universal Mobile Telecommunications System** – univerzální mobilní telekomunikační systém
- Evropský návrh pro IMT-2000
- Jako rádiové rozhraní je použito W-CDMA a pro UMTS se označuje jako UTRA
  - také použito v Japonském FOMA
  - založena na DS-CDMA
  - čipová rychlost 3,84 Mč/s
  - modulace QPSK se šířkou kanálu 5 MHz
  - kmitočtový i časový duplex (FDD i TDD)
  - bitové rychlosti 384 kbit/s – 3,6 Mbit/s (pro HSPDA)
  - kdrojové kódování: AMR – Adaptive Multi-rate
  - Kanálové kódování: konvoluční a turbo kódy

Kmitočtová pásma UMTS

Frekvenční rozsah	Šířka pásma	Použitá technologie
1900 - 1920 MHz	20 MHz	TD-CDMA
1920 - 1980 MHz	60 MHz	W-CDMA (vzestupný směr, účastník - síť)
1980 - 2010 MHz	30 MHz	Mobilní družicová služba
2010 - 2025 MHz	15 MHz	TD-CDMA
2110 - 2170 MHz	60 MHz	W-CDMA (sestupný směr, síť - účastník)
2170 - 2200 MHz	30 MHz	Mobilní družicová služba